

Konsekvensutredning avseende Post- och telestyrelsens förslag till föreskrifter om hur avvikelsen ska fastställas vid beräkning av sanktionsavgift i samband med skyldighet att tillhandahålla kontanttjänster

Post- och telestyrelsen (PTS) avser att med stöd av 6 c § förordningen (2010:1008) om betaltjänster (betaltjänstförordningen) besluta föreskrifter om hur avvikelsen enligt 9 kap. 7 § 1 lagen (2010:751) om betaltjänster (betaltjänstlagen) ska fastställas.

PTS redovisar härmed sin konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Förslag till föreskrifter bifogas, se bilaga 1.

Innehåll

Konsekvensutredning avseende Post- och telestyrelsens förslag till föreskrifter om hur avvikelser ska fastställas vid beräkning av sanktionsavgift i samband med skyldighet att tillhandahålla kontanttjänster	1
1 Bakgrund	3
1.1 Inledning	3
1.2 Rättslig reglering	4
1.3 Pinpoint Sweden (Pipos)	6
2 Beskrivning av problemet och vad PTS vill uppnå	6
2.1 Övergripande	6
2.2 Användning av Pipos	7
2.3 Tillgänglighet och användarvänlighet	9
3 Alternativa lösningar och effekter om några föreskrifter inte kommer till stånd	9
3.1 Proportionalitetsbedömning	9
4 Berörda av regleringen	10
4.1 Berörd bransch och kategori av företag	10
5 Uppgifter om vilka kostnadsmissiga och andra konsekvenser föreskrifterna medför	10
5.1 Kostnader för företagen	10
5.2 Kostnader för det offentliga	11
5.3 Jämförelse av konsekvenser för alternativa lösningar	12
5.4 Påverkan på konkurrensförhållanden för företagen	12
6 En bedömning av om regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen	13
7 Tidpunkten för ikraftträdande och behovet av speciella informationsinsatser	13
8 Övrigt	14
8.1 Underrättelse för anmälan till Europeiska kommissionen	14
8.2 Kontaktpersoner	14

1 Bakgrund

1.1 Inledning

Den 1 januari 2021 träder skyldigheten för vissa kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut om att tillhandahålla kontanttjänster i betryggande utsträckning i hela landet i kraft. Med kontanttjänster avses platser för dagskassainsättning och platser för kontantuttag.

I regeringens proposition 2019/20:23 Skyldighet för kreditinstitut att tillhandahålla kontanttjänster utvecklas vad skyldigheten att tillhandahålla kontanttjänster i betryggande utsträckning kommer att innebära.

Av propositionen framgår att skyldigheten att tillhandahålla kontanttjänster bör ha dels en geografisk innebörd, dvs. att platserna för kontanttjänster ska vara lokaliserade med vissa avstånd, dels en funktionell innebörd, dvs. att platserna ska vara tillgängliga och användarvänliga (prop. 2019/19:23 s. 35-36).

Den geografiska innebörden av skyldigheten att tillhandahålla kontanttjänster ger uttryck för en miniminivå som regeringen har fastställt i 13 § betaltjänstförordningen. PTS ska utöva tillsyn över att kreditinstituten och filialerna uppfyller sina skyldigheter. Om ett kreditinstitut eller filial inte fullgör sina skyldigheter ska PTS överlämna ärendet till Finansinspektionen. Finansinspektionen får ingripa mot ett kreditinstitut genom att förelägga institutet att vidta rättelse inom viss tid. Om institutet inte följer föreläggandet får Finansinspektionen besluta att institutet ska betala en sanktionsavgift.

Det nya regelverket syftar till att säkerställa en viss lägsta nivå på tillgången till kontanttjänster för konsumenter och företag.

Hur sanktionsavgiften ska beräknas anges i 9 kap. 7 § betaltjänstlagen. En av tre faktorer som ska ingå i beräkningen av sanktionsavgiften är ”avvikelsen”, dvs. det antal personer, avrundat nedåt till närmaste tusental, som inte har tillgång till platser för kontantuttag respektive dagskassainsättningar i betryggande utsträckning i hela landet.

PTS har från och med den 1 januari 2021, enligt 6 c § betaltjänstförordningen, bemyndigande att besluta föreskrifter om hur avvikelsen enligt 9 kap. 7 § 1 betaltjänstlagen ska fastställas.

PTS konstaterar att sanktionsavgiften kan komma att uppgå till betydande belopp. I betaltjänstlagen anges inte närmare hur avvikelsen ska fastställas. Däremot beskrivs i propositionen till viss del hur regeringen avsett att det ska gå till. Det är enligt PTS mening viktigt att kreditinstituten så långt det är möjligt kan förutsäga på vilket sätt avvikelsen kan komma att fastställas. Mot den bakgrunden ser PTS ett behov av att i föreskrifter reglera hur avvikelsen ska fastställas.

1.2 Rättslig reglering¹

Av 9 kap. 1 § första stycket betaltjänstlagen följer att sådana kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut som till konsumenter tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner, ska tillhandahålla tjänster som gör det möjligt att ta ut kontanter från dessa konton (platser för kontantuttag) i betryggande utsträckning i hela landet. Vidare följer av andra stycket att sådana kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut som till företag tillhandahåller betalkonton, ska tillhandahålla tjänster som gör det möjligt att sätta in kontanter på dessa konton (platser för dagskasseinsättningar) i betryggande utsträckning i hela landet.

Skyldigheten att tillhandahålla kontanttjänster gäller enligt 9 kap. 1 § tredje stycket betaltjänstlagen endast institut och filialer med en inlåning från allmänheten på över 70 miljarder kronor.

PTS ska enligt 9 kap. 2 § betaltjänstlagen utöva tillsyn över att kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut uppfyller sina skyldigheter enligt 1 §.

PTS får enligt 9 kap. 3 § betaltjänstlagen besluta om att förelägga företag som tillhandahåller kontanttjänster att lämna de uppgifter som behövs för tillsynen.

Av 9 kap. 4 § betaltjänstlagen följer att om ett kreditinstitut eller en filial till ett utländskt kreditinstitut inte uppfyller sina skyldigheter att tillhandahålla kontanttjänster i betryggande utsträckning i hela landet, ska PTS överlämna ärendet till Finansinspektionen.

Av 9 kap. 5 § betaltjänstlagen följer att om ett överlämnat ärende gäller ett kreditinstitut får Finansinspektionen förelägga institutet att vidta rättelse inom en viss tid. Om institutet inte följer föreläggandet, får inspektionen besluta att institutet ska betala en sanktionsavgift. Finansinspektionen får avstå från ingripande om överträdelsen är ursäktlig.

Enligt 9 kap. 6 § betaltjänstlagen ska PTS inte överlämna ett ärende enligt 4 §, och Finansinspektionen ska inte ingripa enligt 5 §, om det med beaktande av samtliga platser för kontantuttag respektive dagskasseinsättningar finns tillgång till sådana platser i betryggande utsträckning i hela landet, eller om endast ett ringa antal personer inte har tillgång till sådana platser.

---

¹ I dess lydelse fr.o.m. 1 januari 2021 (SFS 2019:1226 och SFS 2019:1229)

Enligt 9 kap. 7 § betaltjänstlagen ska sanktionsavgiften beräknas till produkten av

1. det antal personer, avrundat nedåt till närmaste tusental, som inte har tillgång till platser för kontantuttag respektive dagskasseinsättningar i betryggande utsträckning i hela landet (avvikelsen),
2. institutets inlåning från allmänheten i förhållande till den genomsnittliga inlåningen från allmänheten den 1 juli närmast föregående år för samtliga kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut som omfattas av 1 § första och andra styckena, och
3. 5 000 kronor.

Av 13 § betaltjänstförordningen följer att vid tillämpningen av 9 kap. 1 § betaltjänstlagen får:

1. högst 0,3 procent av befolkningen ha ett längre vägavstånd än 25 kilometer mellan folkbokföringsadressen och den närmaste platsen för kontantuttag, och
2. högst 1,22 procent av befolkningen ha ett längre vägavstånd än 25 kilometer mellan folkbokföringsadressen och den närmaste platsen för dagskasseinsättning.

Befolkningens storlek och folkbokföringsadresser ska bestämmas med ledning av uppgifter som tillhandahålls från Statistiska centralbyrån. Uppgifterna ska uppdateras varje år.

PTS har enligt 6 b § betaltjänstförordningen bemyndigats att meddela föreskrifter om vilka uppgifter ett företag ska lämna enligt 3 § betaltjänstlagen och till vilken myndighet.

I PTS föreskrifter och allmänna råd om vilka uppgifter företag ska lämna för tillsyn av den skyldighet kreditinstitut har att tillhandahålla kontanttjänster och om mottagare av uppgifterna (PTSFS 2020:4), framgår bl.a. följande. Företag som tillhandahåller platser för kontantuttag eller dagskasseinsättningar genom att driva eller på annat sätt råda över kontanttjänsten, ska lämna uppgifter om kontanttjänstens adress eller geografiska placering, vilken typ av kontanttjänst som finns på platsen, kontanttjänstens serviceform, tillgänglighet till kontanttjänsten i form av eventuella tillträdeshinder, kontanttjänstens öppettider, maxbelopp för kontanttjänsten och eventuella avgifter för kontantuttag som tas ut av slutkund. Kreditinstitut och filialer som omfattas av skyldigheten att tillhandahålla kontanttjänster enligt 9 kap. 1 § betaltjänstlagen, som inte driver eller på annat sätt råder över kontanttjänsten, och vars slutkunder kan använda kontanttjänsten, ska lämna uppgifter om maxbelopp för kontanttjänsten och eventuella avgifter för kontantuttag som tas ut av slutkund. Uppgifterna ska lämnas till Tillväxtverket. Uppgifterna bör lämnas via en tjänst på Pupos webbplats (pupos.se).

PTS har enligt 6 c § betaltjänstförordningen bemyndigats att meddela föreskrifter om hur avvikelsen enligt 9 kap. 7 § 1 betaltjänstlagen ska fastställas.

1.3 Pinpoint Sweden (Pipos)

It-plattformen Pinpoint Sweden (Pipos) är ett geografiskt informationssystem som Tillväxtverket använder och vidareutvecklar. Plattformen innehåller en geografisk databas med information om bl.a. serviceslag, befolkning och vägnät, samt geografiska analysverktyg. Plattformen är framför allt utvecklad för att göra beräkningar av avstånd och tid mellan olika geografiska platser. Plattformen kan t.ex. användas för att göra tillgänglighetsanalyser som beskriver hur befolkningens och företagens tillgänglighet till apotek, grundskolor, drivmedelsanläggningar med mera ser ut. Med plattformen som grund har även en webbaserad tjänst för presentation, analys och redigering av servicedata (Pipos Serviceanalys) utvecklats (prop. 2019/20:23 s. 26-27).

Av propositionen framgår att avsikten är att PTS och Finansinspektionen ska kunna använda uppgifterna i Tillväxtverkets databas och analysverktyg Pipos till ledning för bedömningen av om ett institut eller en filial inte uppfyller sina skyldigheter (prop. 2019/20:23 s. 44 och 46).

För att PTS ska kunna utföra tillsyn enligt den nya regleringen har Tillväxtverkets databas Pipos anpassats och utvecklats, genom tjänsten Pipos Kontantanalys. Vidareutveckling av Pipos kommer att fortsätta under kommande år.

2 Beskrivning av problemet och vad PTS vill uppnå

2.1 Övergripande

Skyldigheten att tillhandahålla platser för kontanttjänster i betryggande utsträckning i hela landet enligt 9 kap. 1 § betaltjänstlagen har som ovan nämnts dels en geografisk, dels en funktionell innebörd. I 13 § betaltjänstförordningen har regeringen angett hur stor andel av befolkningen som får ha ett visst längsta vägavstånd i kilometer mellan folkbokföringsadressen och den närmaste platsen för kontantuttag respektive dagskassainsättning. Den geografiska innebörden av skyldigheten att tillhandahålla kontanttjänster ger uttryck för en miniminivå. Det går därför att räkna ut om det föreligger en avvikelse från miniminivån uttryckt i hur många som inte har tillgång till kontanttjänster i betryggande utsträckning i hela Sverige.

Vid tillsynen över att kreditinstitutet och filialerna följer sina skyldigheter enligt 9 kap 1 § betaltjänstlagen kommer PTS också att behöva beakta den funktionella innebörden, dvs. att platserna ska vara tillgängliga och användarvänliga, eftersom det är endast sådana platser som får räknas med för att fullgöra skyldigheten så som den beräknas i 13 § betaltjänstförordningen.

Motsvarande gäller för Finansinspektionens bedömning av om ingripande ska ske och för hur avvikelsen (det antal personer som inte har tillgång till platser för kontantuttag respektive dagskassainsättningar i betryggande utsträckning i

hela landet) vid beräkning av eventuell sanktionsavgift enligt 9 kap. 7 § betaltjänstlagen ska fastställas.

Av förarbetena följer att Finansinspektionen vid beslutet om föreläggande och sanktionsavgift ska göra en självständig bedömning av om kreditinstitutet inte fullgör sin skyldighet. Bedömningen ska göras med utgångspunkt i PTS bedömning och vad som i övrigt förekommit i ärendet (prop. 2019/20:23 s. 46).

I betaltjänstlagen anges inte närmare hur avvikelserna ska fastställas, men i propositionen anges några förtydliganden om regeringens avsikt rörande användning av Pupos och den funktionella delen av skyldigheterna, dvs. att platserna ska vara tillgängliga och användarvänliga.

PTS konstaterar att sanktionsavgiften kan uppgå till höga belopp och att det är två myndigheter som har att tillämpa lagstiftningen. PTS anser att det är viktigt att företagen, så långt det är möjligt, känner till hur avvikelserna vid beräkning av sanktionsavgiften kommer att fastställas. Genom föreskrifter tydliggörs att myndigheterna har samma utgångspunkt för hur avvikelserna ska fastställas vid såväl tillsyn som ingripande. Det blir också enklare för kreditinstituten att förstå utgångspunkterna för vad som kommer ligga till grund för beräkningen av en eventuell sanktionsavgift. Därför avser PTS att föreskriva om hur avvikelserna fastställs.

Genom att föreskriva om användning av Pupos och att endast platser som är användarvänliga och tillgängliga ska beaktas avser PTS sammantaget att göra det mer tydligt, transparent och förutsägbart för företagen hur Finansinspektionen kommer att fastställa avvikelserna vid beräkning av sanktionsavgiften. De föreslagna föreskrifterna torde leda till mindre osäkerhet för företagen och även leda till att företagen behöver ägna mindre resurser åt att tolka lagens bestämmelser. Även PTS kommer i tillsynen tillämpa den metod som anges i föreskrifterna.

2.2 Användning av Pupos

Av propositionen framgår att avsikten är att PTS ska kunna använda uppgifterna i Tillväxtverkets databas och analysverktyg Pupos till ledning för bedömningen av om ett institut eller en filial inte uppfyller sina skyldigheter och om ett ärende ska överlämnas till Finansinspektionen. Avsikten är även att Finansinspektionen ska kunna använda uppgifterna i Pupos till ledning för bedömningar av beslut om ingripande (prop. 2019/20:23 s. 44 och 46).

I Pupos finns information om befolkningsstatistik och det allmänna vägnätet. Informationen uppdateras med olika intervall, befolkningsstatistiken från Statistiska centralbyrån uppdateras exempelvis i början av året och avser då befolkningen vid årsskiftet dessförinnan. För att PTS ska kunna utföra tillsyn enligt den nya regleringen har Tillväxtverkets databas Pupos anpassats och

utvecklats, genom tjänsten Pupos Kontantanalys. Som nämns ovan i avsnitt 1.2 pågår arbete med vidareutveckling av Pupos.

I PTS föreskrifter och allmänna råd om vilka uppgifter företag ska lämna för tillsyn av den skyldighet kreditinstitut har att tillhandahålla kontanttjänster och om mottagare av uppgifterna (PTSFS 2020:4), framgår bl.a. att det är till Tillväxtverket företagen ska lämna uppgifter och att uppgifterna bör lämnas via en tjänst på Pupos webbplats (pipos.se). PTS har bedömt att uppgifterna som ett minimum bör lämnas en gång per år, men att det, då PTS tillsyn kan leda till ett överlämnande till Finansinspektionen för eventuellt ingripande, är rimligt att uppgifterna inrapporteras två gånger per år eftersom förändringar kan ha skett sedan första rapporteringen.²

För att det inte ska råda någon tveksamhet, menar PTS att det bör anges i föreskrifter att det som utgångspunkt är uppgifter i Pupos som Finansinspektionen ska använda för att fastställa avvikelsen vid beräkning av sanktionsavgift. Då det är två myndigheter som har att tillämpa lagstiftningen anser PTS att det är särskilt viktigt att det finns en enhetlig metodik samt att myndigheterna utgår från samma analysverktyg och underlag, i form av befolkningsstatistik, vägnät och uppgifter om platser för kontanttjänster, vid tillsyn respektive ingripande. PTS och Finansinspektionen kommer dock att göra sina bedömningar vid olika tidpunkter. De faktiska omständigheterna kan därför ha ändrats mellan tidpunkten för PTS överlämnande till Finansinspektionen och tidpunkten för beräkning av sanktionsavgiften. PTS och Finansinspektionen behöver därför kunna använda uppgifter och funktioner i Pupos vid olika tidpunkter, för att bedöma uppfyllelse av skyldigheterna i 9 kap. 1 § betaltjänstlagen vid tillsyn respektive ingripande.

Eftersom även uppgifter utöver de som finns i Pupos kan framkomma vid handläggning av ett ärende hos Finansinspektionen, exempelvis genom yttrande från kreditinstitutet, är det viktigt att det framgår av föreskrifterna att även andra uppgifter kan vägas in vid fastställelse av avvikelsen för beräkning av sanktionsavgift. Uppgifter som inkommer på annat sätt kommer emellertid att behöva införlivas i Pupos för att avvikelsen ska kunna fastställas i Pupos. Avsikten är att de myndigheter som ska använda Pupos också har möjlighet att införliva uppgifter i Pupos.

För att Finansinspektionens beslut om sanktionsavgift, där fastställelse av avvikelsen ingår, ska vara transparent och förutsebart anser PTS sammanfattningsvis att det är av vikt att i föreskrifter ange att det är uppgifter i Pupos som kommer att användas som utgångspunkt vid beräkningen. Det tydliggör även för kreditinstitutet att de uppgifter som rapporteras in till Pupos är de som används som utgångspunkt.

---

² Konsekvensutredning i PTS ärende med dnr 20-1270.

2.3 Tillgänglighet och användarvänlighet

Det framgår inte direkt av 9 kap. betaltjänstlagen, men som nämnts ovan, utvecklas i förarbetena att skyldigheten att tillhandahålla platser för kontanttjänster består dels av en geografisk innebörd, dels av en funktionell innebörd. Med funktionell innebörd avses att platserna ska vara tillgängliga och användarvänliga. Vidare anges i förarbetena att när det gäller den funktionella innebörden av skyldigheten, bör platser för kontanttjänster vara tillgängliga, dvs. ha rimliga öppettider och avgifter, och användarvänliga, framför allt för personer med funktionsvariationer (prop. 2019/20:23 s. 35-36)

PTS anser att det bör förtydligas i föreskrifter att vid fastställelse av avvikelser ska endast sådana platser som har rimliga öppettider och avgifter samt är användarvänliga, och som även i övrigt är tillgängliga beaktas. Avsikten med skrivningen är att tydliggöra för företagen att platserna för att få räknas in i den geografiska innebörden av skyldigheten också måste uppfylla den funktionella innebörden av skyldigheten. Med tillgänglighet i övrigt avser PTS att det ska finnas en faktisk möjlighet att ta ut kontanter respektive att göra dagskasseinsättningar på den aktuella platsen. Genom att det anges i föreskrifterna blir det även tydligt för kreditinstituten att Finansinspektionen vid ingripande och PTS vid tillsyn kan komma att bedöma att platser för kontanttjänster inte är tillgängliga och användarvänliga och därmed inte får tillgodoräknas vid fastställelse av avvikelser. Enligt PTS mening finns behov av att förtydliga detta i föreskrifter, utöver vad som anges i propositionen.

Hur frågor kring tillgänglighet och användarvänlighet i övrigt ska bedömas i ett enskilt fall är enligt propositionen ytterst en fråga för rättstillämpningen och bör inte regleras i föreskrifter (jfr prop. 2019/20:23 s. 37). PTS avser emellertid att ta fram vägledande information som närmare anger vad PTS kommer att beakta vid bedömningen av de funktionella kraven.

3 Alternativa lösningar och effekter om några föreskrifter inte kommer till stånd

3.1 Proportionalitetsbedömning

Ett alternativ till reglering genom föreskrifter är att PTS eller Finansinspektionen informerar marknaden på annat sätt om hur avvikelserna fastställs, exempelvis genom allmänna råd med icke-bindande rekommendationer eller information på myndighetens webbplats. Allmänna råd och information skulle ge viss effekt vad gäller möjligheten att förtydliga för kreditinstituten och filialerna hur avvikelserna fastställs. Risker med det alternativet är dock att det inte är lika robust och stabilt över tid. En föreskrift är rättsligt bindande och kan inte ändras lika lätt som exempelvis information på en webbplats. Fördelar med föreskrifter är att det ger ökad tydlighet och förutsebarhet såväl för berörda myndigheter som för företagen att veta hur avvikelserna fastställs.

Sanktionsavgifterna kan uppgå till höga belopp och det är viktigt att kreditinstituten förstår hur avvikelserna kommer att fastställas. Utan föreskrifter är det inte tillräckligt tydligt att Finansinspektionen använder uppgifter i Pupos vid fastställelse av avvikelserna. Genom att detta tydliggörs genom föreskrifterna är det troligt att kreditinstituten behöver lägga mindre resurser på att tolka lagstiftningen och att fastställelsen blir mer förutsebar. De föreslagna föreskrifterna innebär inte i sig några direkta skyldigheter för kreditinstituten.

Sammantaget framstår alternativet med föreskrifter som det mest ändamålsenliga.

4 Berörda av regleringen

4.1 Berörd bransch och kategori av företag

Föreskrifterna rör de kreditinstitut och filialer som omfattas av skyldigheten i 9 kap. 1 § betaltjänstlagen. Av tredje stycket framgår att det handlar om kreditinstitut som har en inlåning från allmänheten som överstiger 70 miljarder kronor. Enligt förarbetena träffar skyldigheten i dagsläget de sex största kreditinstituten med verksamhet i Sverige (Danske Bank, Handelsbanken, Länsförsäkringar Bank, Nordea, SEB och Swedbank), prop. 2019/20:23 s. 52. Samtliga av dessa har fler än 250 anställda och uppåt.

Även Finansinspektionen och PTS kommer att beröras av föreskrifterna, eftersom de innebär att myndigheterna måste ha tillgång till Pupos och endast ska beakta platser som är tillgängliga och användarvänliga. I kommunikation med Finansinspektionen har framkommit att myndighetens avsikt är att använda databasen och analysverktyget Pupos vid fastställelse av avvikelserna. Även PTS avser att i tillsynen utgå från uppgifterna i Pupos, och använda databasen och analysverktyget för sina beräkningar.

5 Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser föreskrifterna medför

5.1 Kostnader för företagen

Avsikten med föreskrifterna är att förtydliga för företagen hur Finansinspektionen ska gå till väga för att fastställa avvikelserna vid beräkning av sanktionsavgift. Föreskrifterna ålägger inte företagen några direkta skyldigheter eller kostnader, utan talar endast om att uppgifter i Pupos ska användas som utgångspunkt för beräkningen samt förtydligar vad som redan anges i propositionen som ligger till grund för lagstiftningen om att platserna för kontanttjänster ska vara tillgängliga och användarvänliga.

I föreskrifterna anges att uppgifter i Pupos som huvudregel ska användas. I PTS föreskrifter och allmänna råd om vilka uppgifter företag ska lämna för tillsyn av den skyldighet kreditinstitut har att tillhandahålla kontanttjänster och om

mottagare av uppgifterna (PTSFS 2020:4), anges att uppgifterna ska lämnas till Tillväxtverket och att de bör lämnas via en tjänst på Pupos webbplats (pipos.se). Konsekvenser av de föreskrifterna berörs inom ramen för konsekvensutredningen i det ärendet.³ Enligt PTS mening medför det inte några konsekvenser för företagen att uppgifter, som företagen redan rapporterat till Pupos, används som utgångspunkt vid fastställelse av avvikelser. Detta hindrar dock inte att information även kan lämnas av företagen på annat sätt till Finansinspektionen och då ska beaktas av myndigheten.

I föreskrifterna anges vidare att endast sådana platser för kontantuttag respektive dagskasseinsättningar som har rimliga öppettider och avgifter samt är användarvänliga ska beaktas när avvikelser fastställs, och att en sådan plats endast ska beaktas om den även i övrigt är tillgänglig. Avsikten med skrivningen är att förtydliga vad som är av betydelse för fastställelse av avvikelser, och som inte klart framgår av betaltjänstlagen men finns beskrivet i förarbetena. PTS bedömning är att föreskrifterna inte får några direkta kostnadsmissiga konsekvenser för företagen utöver de som framgår av konsekvensutredningen i propositionen (prop. 2019/20:23 s. 52). I föreskrifterna förtydligas enbart det som redan framgår av propositionen såsom regeringens avsikt. Det blir emellertid tydligare för företagen genom meddelande av föreskrifter.

Föreskrifterna berör inga små eller medelstora företag.

5.2 Kostnader för det offentliga

I förarbetena anges att den nya regleringen bedöms medföra ökade utgifter för bl.a. PTS och Finansinspektionen. Utökade kostnader för PTS bedömdes kunna hanteras genom förstärkningar av myndighetens förvaltningsanslag. För Finansinspektionen bedömdes lagen medföra merkostnader om en miljon kronor per år, vilket skulle hanteras inom befintliga budgetramar (prop. 2019/20:23 s. 53).

Nu föreslagna föreskrifter, som innebär att myndigheterna ska ha tillgång till och vara användare av Pupos samt endast beakta tillgängliga och användarvänliga platser, medför enligt PTS inte några ytterligare kostnader utöver de som regeringen tagit höjd för i propositionen.

Vad avser kostanden för Tillväxtverket att anpassa Pupos, har PTS i konsekvensutredningen avseende PTS föreskrifter och allmänna råd om vilka uppgifter företag ska lämna för tillsyn av den skyldighet kreditinstitut har att tillhandahålla kontanttjänster och om mottagare av uppgifterna (PTSFS 2020:4), angett att Tillväxtverket kommer att ha årliga kostnader för detta. I prop. 2019/20:23 s. 53 bedömer regeringen att de utökade kostnaderna för Tillväxtverket bör kunna hanteras genom förstärkningar av myndighetens

---

³ PTS ärende med dnr 20-1270. Regelrådets ärende med dnr RR 2020-227.

förvaltningsanslag. Nu föreslagna föreskrifter medför, enligt PTS, inte några ytterligare kostnader för Tillväxtverket.

5.3 Jämförelse av konsekvenser för alternativa lösningar

Under avsnitt 3 diskuterades alternativ till föreskrifter, såsom allmänna råd och informationsinsatser. PTS bedömer att kostnaderna och konsekvenserna för företagen av att välja något av alternativen till föreskrifter sannolikt skulle bli desamma som konsekvenserna av föreslagna föreskrifter. PTS har ovan argumenterat för andra skäl till varför föreskrifter ändå är att föredra.

Om inte några föreskrifter, allmänna råd eller informationsinsatser skulle komma till stånd kan det finnas en risk att företagen behöver lägga mer tid på att tolka lagstiftningen, eller att det uppstår missförstånd kring hur Finansinspektionen fastställer avvikelsen. Nollalternativet i denna konsekvensanalys får anses vara att ingen föreskrift meddelas och att ingen informationsinsats eller liknande görs, vilket skulle kunna leda till att företagen får vissa kostnader (bland annat tidskostnader) för att förstå lagstiftningen. Genom den föreslagna föreskriften reduceras sådana kostnader, samtidigt som inga andra kostnader påförs företagen. Nyttan av föreskriften, jämfört med nollalternativet, blir därmed positiv. Eftersom en informationsinsats utan föreskrift, enligt resonemang i kapitel 3, anses vara mindre effektiv än en föreskrift kommer föreskriften därmed att ha den högsta nyttan av de tre alternativen (nollalternativ, informationsinsats, föreskrift).

I föreskrifterna anges att uppgifter i Pupos ska vara utgångspunkten för fastställelse av avvikelsen. Eftersom PTS även beslutat om föreskrifter och allmänna råd om att det är till Tillväxtverket och Pupos företagen ska rapportera in uppgifter om tillgänglighet, vore det inte ändamålsenligt och effektivt att inte utgå från dessa uppgifter vid fastställelse av avvikelsen.

I den sista paragrafen i föreskrifterna förtydligas hur avvikelsen ska fastställas, vilket bygger på skrivningar i propositionen. Det blir, som framgår ovan, emellertid mer tydligt för företagen genom att detta anges i föreskrifterna.

5.4 Påverkan på konkurrensförhållanden för företagen

PTS kan inte se några konkurrens effekter av de föreslagna föreskrifterna. Själva skyldigheten att tillhandahålla kontantjänster i betryggande omfattning i hela landet följer av 9 kap 1 § betaltjänstlagen. Föreskrifterna ålägger inte företagen några ytterligare skyldigheter utan förtydligar endast vad som redan framgår av förarbetena. Föreskrifterna innebär således inte att några nya skyldigheter åläggs företagen. Skyldigheten omfattar vidare endast kreditinstitut och filialer med mer än 70 miljarder kronor i inlåning från allmänheten och något behov av att ta några särskilda hänsyn till små företag föreligger därför inte.

6 En bedömning av om regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

De anpassningar av regelverket som riksdag och regering genomfört i betaltjänstlagen och förordningen om betaltjänster, står i överensstämmelse med betalkontodirektivet⁴ och statsstödsreglerna i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

Kraven på kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut att tillhandahålla kontanttjänster i betryggande utsträckning i hela landet är införda genom lag. I förordning har föreskrivits om det högsta antal personer som får ha ett visst längsta avstånd till en plats för kontanttjänster. De föreslagna föreskrifterna specificerar endast hur avvikelsen, dvs. det antal personer som inte har sådan tillgång, ska fastställas. I propositionen anser regeringen också att avsikten är att PTS och Finansinspektionen ska kunna använda uppgifterna i Pupos för bedömningen samt att platser bör vara tillgängliga och användarvänliga. Mot bakgrund av detta bedömer PTS att regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

7 Tidpunkten för ikraftträdande och behovet av speciella informationsinsatser

Den 1 januari 2021 börjar det nya regelverket om skyldighet för vissa kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut att tillhandahålla kontanttjänster i betryggande utsträckning i hela landet att gälla. Nu aktuella föreskrifter föreslås träda i kraft den 15 mars 2021.

På PTS webbplats finns information om den nya regleringen, och i samband med att de föreslagna föreskrifterna träder i kraft kommer information på myndighetens webbplats att uppdateras.

---

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU av den 23 juli 2014 om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner (betalkontodirektivet)

8 Övrigt

8.1 Underrättelse för anmälan till Europeiska kommissionen

De föreslagna föreskrifterna innehåller bestämmelser om hur det antal personer som inte har tillgång till platser för kontantuttag respektive dagskasseinsättningar i betryggande utsträckning i hela landet (avvikelsen) ska fastställas.

Mot bakgrund av att föreskrifterna därmed ingår i en reglering som rör tillhandahållande av kontanttjänster aktualiseras frågan om förslaget ska anmälas enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden (tjänstedirektivet).

Finansiella tjänster är enligt 2 § lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden undantagna från tjänstedirektivets omfattning. PTS bedömer att föreskrifterna faller under undantaget och att det därmed inte föreligger någon skyldighet att anmäla förslaget till Kommerskollegium enligt 2 § förordning (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden.

PTS bedömer vidare att föreslagna föreskrifter inte heller är sådana tekniska regler som ska anmälas enligt 6 § förordningen (1994:2029) om tekniska regler.

8.2 Kontaktpersoner

Sakfrågor: Emelie Snellman och Annica Willner, enheten för tillsyn och tvistlösning

Juridiska frågor: Sofia Wirlée, rättsavdelningen